

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82859,ldaszewski-Kazimierz-Zygmunt.html>
2021-12-09, 12:05

Idaszewski Kazimierz Zygmunt

IDASZEWSKI Kazimierz Zygmunt (16 I 1878 Nochów, pow. śremski - 14 I 1965, Wrocław), inżynier elektryk, pionier wyższego szkolnictwa elektrotechnicznego i przemysłu maszyn elektrycznych. Syn Michała, nauczyciela szkoły podstawowej, i Natalii z Kuźmickich. W 1889 I. rozpoczął naukę w gimnazjum w Śremie. Zdał maturę w 1898 i rozpoczął studia na wydz. mechaniczno-elektrycznym Technische Hochschule w Brunshwiku, gdzie 16 I 1903 uzyskał dyplom inżyniera-elektryka.

1 X 1903 rozpoczął pracę jako asystent w Katedrze Elektrotechniki Ogólnej w Szkole Politechnicznej we Lwowie. Uruchomił tam pierwsze na ziemiach polskich laboratorium maszyn elektrycznych oraz napisał pracę doktorską *Versuche über das electrolytische Verhalten von Schwefelkupfer (Cu₂S)*, opublikowaną w „Zeitschrift für Elektrochemie” (1905), którą obronił w TH w Brunshwiku 25 VI 1904, uzyskując jako pierwszy Polak elektryk stopień doktora inżyniera (Dr-Ing).

We IX 1904 przeniósł się do Berlina, gdzie podjął pracę w fabryce maszyn elektrycznych koncernu Siemens-Schuckert Werke (SSW). Tam przez pierwsze lata zajmował się badaniami maszyn elektrycznych na stacji prób, dotyczącymi komutacji maszyn prądu stałego oraz rozszerzenia zakresu regulacji prędkości silników prądu stałego, a następnie obliczeniami maszyn elektrycznych w biurze konstrukcyjnym. Uzyskał dwa niemieckie patenty (1909 i 1915). Wykonywał też liczne próby odbiorcze w elektrowniach prądu stałego i trójfazowego, w fabrykach, na statkach i okrętach. W SSW pracował do 31 X 1919, po czym powrócił do kraju.

1 I 1920 I. został mianowany profesorem nadzwyczajnym miernictwa elektrycznego i objął kierownictwo nowo utworzonej Katedry Pomiarów Elektrotechnicznych w Szkole

Politechnicznej (od 1921 Politechnice Lwowskiej) we Lwowie. W roku akad. 1921/22 powierzono I. również prowadzenie wykładu z maszyn elektrycznych. Po śmierci R. Dzieślewskiego (1924), opiekował się również Katedrą Elektrotechniki Ogólnej, do objęcia jej w 1925 przez S. Fryzego. W 1929 uzyskał nominację na profesora zwyczajnego. I. w 1930 zaproponował W. Krukowskiemu objęcie Katedry Pomiarów Elektrotechnicznych, z której kierownictwa ustąpił. Dla dobra uczelni potrafił zrezygnować z kierowania katedrą i laboratorium pomiarów elektrycznych, które z dużym wysiłkiem odbudował i uruchomił. Jednocześnie I. objął Katedrę Maszyn Elektrycznych, utworzoną 30 IX 1930.

We Lwowie I. od 1921 był członkiem Stow. Elektrotechników Polskich (SEP). W 1925 był prezesem lwowskiego koła SEP. Był członkiem Komisji Normalizacyjnej Maszyn Elektrycznych, Transformatorów i Przyrządów Pomiarowych SEP, rzeczoznawcą SEP w zakresie maszyn elektrycznych i napędów pomp do wydobywania ropy naftowej. Był członkiem komisji legalizowania liczników energii elektrycznej przy Głównym Urzędzie Miar.

Po wybuchu II wojny światowej i zajęciu Lwowa przez Armię Czerwoną, Politechnikę przemianowano na Instytut Politechniczny. I. został zatwierdzony tam na kierownika Katedry Maszyn Elektrycznych. W 1941, po wkroczeniu Niemców do Lwowa, uczelnia została zamknięta. I. od XI 1942 do V 1943 wykładał zasady elektrotechniki w rzemieślniczej szkole zawodowej. Po uruchomieniu Państwowych Technicznych Kursów Fachowych (Staatliche Technische Fachkurse), prowadził tam wykłady z maszyn elektrycznych i miernictwa elektrycznego.

W 1944 I. wyjechał do Krakowa i został w 1945 pierwszym dziekanem i organizatorem wydz. elektrycznego Politechniki Śląskiej z tymczasową siedzibą w Krakowie. W VII 1945 przyjechał do Krakowa prof. Stanisław Kulczyński, pełnomocnik rządu ds. szkolnictwa wyższego we Wrocławiu, by zasięgnąć opinii rektorów i dziekanów, czy należy uruchomić politechnikę we Wrocławiu. I. był zwolennikiem idei utrzymania we Wrocławiu akademickiej uczelni

technicznej i podjął się organizacji wydz. mechaniczno-elektrotechnicznego. We IX 1945 zrezygnował ze stanowiska dziekana wydz. elektrycznego Politechniki Śląskiej i w wieku 67 lat podjął się po raz drugi w swoim życiu zadania zorganizowania wydziału w zniszczonej działaniami wojennymi uczelni. Dekretem z dnia 24 VIII 1945 powołano we Wrocławiu jedną uczelnię: z 6 wydziałami uniwersyteckimi i 4 politechnicznymi. I. został pierwszym dziekanem wydz. mechaniczno-elektrotechnicznego oraz kierownikiem Katedry Pomiarów Elektrycznych i jednocześnie Katedry Maszyn Elektrycznych. Pracy miał znacznie więcej niż w Krakowie, brakowało bowiem wykładowców i pracowników pomocniczych. Udało się jednak uruchomić laboratoria pomiarów elektrycznych i maszyn elektrycznych oraz zajęcia. 15 XI 1945, w nieogrzewanej sali, I. miał pierwszy wykład akademicki w polskim Wrocławiu. W VII 1947 I. zastąpił ciężko chorego prorektora Politechniki Wrocławskiej E. Suchardę i przed komisją Ministerstwa Oświaty obronił Politechnikę Wrocławską przed likwidacją. Podobnie jak kiedyś we Lwowie, w VII 1947 przekazał kierownictwo Katedry Maszyn Elektrycznych, wykłady i niedawno uruchomione wielkim wysiłkiem laboratoria dr. inż. Władysławowi Kołkowi, pozostając jednak nadal kierownikiem Katedry Pomiarów Elektrycznych.

I. posiadał bezpośrednie kontakty z zakładami przemysłowymi, które miały w powojennym okresie dużo problemów technicznych do pokonania. Współpracował z energetyką wrocławską, Zakładem Aparatury Precyzyjnej w Świdnicy, z Zakładem Wytwórczym Wielkich Maszyn Elektrycznych (M-5) we Wrocławiu. Był autorem skryptów: *Maszyny prądu stałego* (1954) i *Pomiary elektryczne* (1955). W 1960 przeszedł w stan spoczynku. Uznawany jest za „ojca” wydz. elektrycznego Politechniki Wrocławskiej.

I. kontynuował we Wrocławiu działalność w SEP. Był pierwszym prezesem jego oddziału wrocławskiego. W 1947 kierował organizacją Ogólnopolskiego XIII Walnego Zjazdu Delegatów SEP we Wrocławiu. Był członkiem podkomisji miernictwa elektrycznego SEP. Współpracował z K. Drewnowskim w opracowaniu Polskiego Słownika Elektrycznego wydanego przez SEP (1950).

Był członkiem zwyczajnym TNW od 1951. Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim (1950) i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1958). W 1964 nadało mu tytuł członka honorowego Polskie Tow. Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej.

SBTP (A. Jakubowska, J. Kubiowski).

„Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego” 1951, t. 44, s. 87; R. Kurdziel: *Wspomnienia pośmiertne: Prof. dr inż. Kazimierz Idaszewski*, „Przegląd Elektrotechniczny” 1965, nr 55, s. 193-194; W. Przybyłowski: *Prof. dr Kazimierz Idaszewski*, „Energetyka” 1965, nr 2, s. 60-61; Z. Siciński: *Wkład Politechniki Lwowskiej w Polską Elektrotechnikę*, Wrocław 1991, s. 55-59; *Politechnika Lwowska 1844-1945*, red. R. Szewalski, Wrocław 1993, s. 387-388; I. Dudzikowski: *Słowo wstępne i życiorys własnoręcznie napisany przez prof. K. Idaszewskiego po roku 1958*, „Informator PTETiS” 2001, nr 9, s. 97-106; Z. Białkiewicz: *Poczet dziekanów Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej, Prof. dr inż. Kazimierz Idaszewski (1878-1965)*, „Śląskie Wiadomości Elektryczne” 2003, nr 1, s. 24-29; *Wrocławskie środowisko akademickie: twórcy i ich uczniowie 1945-2005*, Wrocław 2007; J. Hickiewicz: *Kazimierz Idaszewski (1878-1965)*, [w:] *Polacy zasłużeni dla elektryki*, red. J. Hickiewicz, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 129-148.

Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)